

МІНІСТЕРСТВО ВНУТРІШНІХ СПРАВ УКРАЇНИ
НАЦІОНАЛЬНА АКАДЕМІЯ ВНУТРІШНІХ СПРАВ
НАВЧАЛЬНО – НАУКОВИЙ ІНСТИТУТ ПРАВА ТА ПСИХОЛОГІЇ
Кафедра фізичної та тактичної підготовки

ЗАТВЕРДЖУЮ
Проректор НАВС
полковник поліції

Сергій ЧЕРНЯВСЬКИЙ

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ
ТАКТИКО-СПЕЦІАЛЬНА ПІДГОТОВКА

Статус дисципліни	обов'язкова
Рівень вищої освіти	перший (бакалаврський)
Ступінь вищої освіти	бакалавр
Галузь знань	К «Безпека та оборона»
Спеціальність	К9 «Правоохоронна діяльність»
Освітня програма	«Правоохоронна діяльність»
Форма здобуття вищої освіти	Денна/заочна
Мова викладання	українська
Форма підсумкового контролю	залік, екзамен

Київ – 2025 рік

Розробники:

Ігор СІДЕЛЬНИКОВ – доцент, Заслужений тренер України з самбо, доцент кафедри фізичної та тактичної підготовки ННІПП НАВС

Василь ДРОЖЖИН – доцент, кандидат наук з фізичного виховання і спорту, Заслужений тренер України з сучасного п'ятиборства, доцент кафедри фізичної та тактичної підготовки ННІПП НАВС

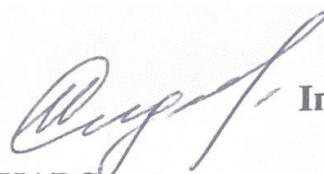
Олег СУШКОВ – доцент, кандидат технічних наук, доцент кафедри фізичної та тактичної підготовки ННІПП НАВС

Геннадій КОТЛОБАЙ – старший викладач кафедри фізичної та тактичної підготовки ННІПП НАВС

Робочу програму схвалено на засіданні кафедри тактичної підготовки, протокол від 17 . 07 . 2025 року № 22 _____

2025 року, № _____

Завідувач кафедри
фізичної та тактичної підготовки
ННІПП НАВС

Ігор СІДЕЛЬНИКОВ

Схвалено науково-методичною радою НАВС
Протокол від 24.07.2025 року № 7

Сергій ЧЕРНЯВСЬКИЙ

Голова науково-методичної ради НАВС

Результати перегляду робочої програми
навчальної дисципліни

Робоча програма переглянута на 20__/20__ н.р. без змін; зі змінами (Додаток ____).	протокол науково-методичної ради
протокол засідання кафедри	від ____. __. 202_ № ____
від ____. __. 202_ № ____	Голова НМР
Завідувач кафедри	

Робоча програма переглянута на 20__/20__ н.р. без змін; зі змінами (Додаток ____).	протокол науково-методичної ради
протокол засідання кафедри	від ____. __. 202_ № ____
від ____. __. 202_ № ____	Голова НМР
Завідувач кафедри	

Робоча програма переглянута на 20__/20__ н.р. без змін; зі змінами (Додаток ____).	протокол науково-методичної ради
протокол засідання кафедри	від ____. __. 202_ № ____
від ____. __. 202_ № ____	Голова НМР
Завідувач кафедри	

1. Загальні відомості про навчальну дисципліну

Предметом вивчення навчальної дисципліни «Тактико-спеціальна підготовка» є забезпечення підготовки фахівців за спеціальністю «Правоохоронна діяльність» з високим рівнем всебічної тактичної підготовленості, здатних ефективно, з максимальною безпекою для власного життя і здоров'я, здійснювати силове затримання правопорушника у випадках, коли той чинять фізичний опір та у інших випадках, коли виникають правові підстави для негайного припинення правопорушення із застосуванням заходів примусу, а також стійко переносити розумові, нервово-психічні та фізичні навантаження без зниження професійної працездатності. Вона включає вивчення тактики дій в різних умовах, використання зброї та спеціальних засобів, а також взаємодію в складі підрозділу.

Мета та завдання навчальної дисципліни

Метою викладання навчальної дисципліни «Тактико-спеціальна підготовка» є засвоєння здобувачами вищої освіти нормативних положень та оволодіння навичками застосування тактичних прийомів та способів виконання службових завдань у типових та екстремальних ситуаціях.

Підготовка кваліфікованих фахівців здатних ефективно, з максимальною безпекою для власного життя і здоров'я, здійснювати силове затримання правопорушника у випадках, коли той чинять фізичний опір та у інших випадках, коли виникають правові підстави для негайного припинення правопорушення із застосуванням заходів примусу, а також стійко переносити розумові, нервово-психічні та фізичні навантаження без зниження професійної працездатності.

Забезпечити у сукупності з іншими начальними дисциплінами підготовку висококваліфікованих вмотивованих кадрів для підрозділів правоохоронних органів України, які будуть спроможні правильно організовувати виконання поставлених завдань, ефективно та комплексно використовувати сили та засоби, вміло вирішувати найбільш характерні ситуаційні питання, які виникають в процесі життєдіяльності підрозділів.

Основними завданнями вивчення дисципліни «Тактико-спеціальна підготовка» є:

– розгляд правових підстав і порядку застосування превентивних заходів та заходів примусу;

– надання комплексних знань і практичних навичок в галузі психологічної компетентності; окреслення потенціалу, ресурсів та специфіки використання сучасних технологій у правоохоронній сфері;

– набуття вмінь використовувати отримані знання в діяльності з відпрацювання тактичних дій при забезпеченні публічної безпеки і порядку, участі у проведенні спеціальних операцій і оперативно-профілактичних заходів;

– оволодіння практичними навичками тактичних дій здобувачів вищої освіти в екстремальних ситуаціях, в умовах надзвичайного стану або складної оперативної обстановки в мирний час і особливий період, а також тактиці несення патрульної служби;

– сприяння розвитку у майбутніх правоохоронців здатності здійснювати психологічних оцінку феноменів, процесів та ситуацій професійної діяльності й практично застосовувати психологічні технології з метою забезпечення високого рівня ефективності професійної діяльності, тому числі в ході проведення оперативних заходів та слідчих дій;

– набуття практичних навичок дотримання заходів особистої безпеки під час виконання службових завдань в умовах підвищеного ризику;

– формування у здобувачів освіти здатності до самостійного прийняття рішень при виконанні службових завдань.

Пререквізити: Тактико-спеціальна підготовка; Вогнева підготовка; Спеціальна фізична підготовка; Адміністративне право; Адміністративна діяльність поліцейських; Адміністративна відповідальність; тощо.

Постреквізити: Організаційно-правові основи діяльності правоохоронних органів, Правові підстави затримання, Спеціальна тактика, Вогнева і тактична підготовка.

Компетентності відповідно до ступеня вищої освіти бакалавр зі спеціальності К9 «Правоохоронна діяльність»

Інтегральна компетентність – здатність вирішувати складні спеціалізовані задачі та практичні проблеми у сфері правоохоронної діяльності або у процесі навчання, що передбачає застосування певних теорій та методів правоохоронної діяльності і характеризується комплексністю та невизначеністю умов.

Загальні компетентності:

ЗК1. Здатність застосовувати знання у практичних ситуаціях.

ЗК2. Знання та розуміння предметної області та розуміння професійної діяльності.

ЗК7. Здатність до адаптації та дії в новій ситуації.

ЗК8. Здатність приймати обґрунтовані рішення.

ЗК9. Здатність працювати в команді.

Спеціальні (фахові, предметні) компетентності:

СК3. Здатність до критичного мислення та системного аналізу правових явищ.

СК7. Здатність у межах своєї компетенції ефективно забезпечувати публічну (громадську) безпеку та порядок, у тому числі під час масових правопорушень, запобігати та протидіяти домашньому насильству.

СК14. Здатність правомірно застосовувати засоби фізичного впливу, спеціальні засоби та вогнепальну зброю, тактичні прийоми з дотриманням

стандартів особистої безпеки, а також надавати невідкладну, зокрема домедичну і медичну допомогу.

СК19. Здатність здійснювати взаємодію з іншими суб'єктами сектору безпеки і оборони, у тому числі при усуненні потенційних та реальних загроз державному суверенітету та територіальній цілісності держави.

Програмні результати навчання:

РН7 Взаємодіяти із суб'єктами забезпечення публічної (громадської) безпеки і порядку, а також здійснювати комунікацію з фізичними та юридичними особами з метою виконання завдань у сфері правоохоронної діяльності.

РН12 Адаптуватися і ефективно діяти у стандартних професійних ситуаціях, а також за умов ускладнення оперативної обстановки, підвищення фізичного та психологічного навантаження.

РН15 Працювати самостійно та в команді при виконанні службових (посадових) обов'язків та під час розв'язання складних спеціалізованих задач в сфері правоохоронної діяльності.

РН16 Застосовувати превентивні та примусові заходи, спрямовані на усунення загрози життю та здоров'ю фізичних осіб і публічному (громадському) порядку та безпеці, майну, законим інтересам держави, які виникли (або можуть виникнути) внаслідок учинення кримінальних або адміністративних правопорушень.

РН18 Застосовувати вогнепальну зброю та спеціальні засоби (штатне та бойове озброєння), фізичну силу; інформаційні системи та технології, технології захисту даних, методи обробки, накопичення та аналізу інформації, інформаційно-аналітичні системи, бази даних (в тому числі міжвідомчі та міжнародні), криміналістичні та оперативно-технічні засоби, безпілотну авіацію, іншу спеціальну та військову техніку і спорядження.

РН22 Оцінювати оперативну (бойову) обстановку, рівень потенційних загроз та викликів, прогнозувати їх розвиток, застосовувати тактичні методи превентивного та силового втручання для запобігання та припинення правопорушень, усунення загроз внутрішньому безпековому середовищу, державному суверенітету та територіальній цілісності держави, у тому числі у взаємодії з іншими уповноваженими на це органами та громадою.

Згідно з вимогами освітньо-професійної програми здобувачі вищої освіти повинні:

знати:

- правову основу, завдання та принципи діяльності правоохоронних органів України;
- основні складові вербального самозахисту поліцейського; особливості процесів комунікації та активного слухання; правила зорового контакту, спостереження;

- сутність тактичних принципів, обов'язки правоохоронців, які їх реалізують; правові підстави застосування поверхневої перевірки (огляду) та заходи безпеки;
- порядок, тактику дій, службові обов'язки та заходи особистої безпеки під час патрулювання; алгоритми дій правоохоронців в разі отримання інформації чи безпосереднього виявлення ознак правопорушення.
- види вибухів; вибухові речовини; фактори вибуху та захист від них; заходи безпеки; типові місця закладання вибухових пристроїв.
- правові підстави, умови, межі та порядок застосування заходів примусу; техніку застосування фізичної сили, спеціальних засобів, вогнепальної зброї; заходи особистої безпеки під час поведження та застосування (використання) заходів примусу; алгоритми застосування заходів примусу в ситуаціях різних ступенів ризику;
- алгоритм евакуації особи в пішому порядку та на автотранспорті; способи прикриття під час руху, способи перенесення особи в ситуаціях із різними видами травм (поранень) і ситуаціях евакуації;
- поняття та види масових заходів, їх загальну характеристику; загальні вимоги щодо забезпечення публічного порядку та безпеки під час проведення масових заходів; поняття про особливі умови в діяльності поліції, їх загальну характеристику; загальні вимоги щодо забезпечення публічного порядку та безпеки; в особливих умовах, у разі переведення поліцейських на посилений варіант службової діяльності та у випадках виникнення масових правопорушень.

вміти :

- тактично грамотно діяти при виконанні службових завдань щодо забезпечення публічної безпеки і порядку;
- правильно застосовувати тактичні прийоми і способи дій при затриманні озброєних та інших суспільно-небезпечних осіб;
- організувати взаємодію сил та засобів при затриманні озброєних та інших суспільно-небезпечних осіб;
- застосовувати отримані знання в практичній діяльності;
- реалізувати тактичні принципи в ситуаціях різних ступенів ризику; уміти оцінювати ризики на місці події та під час зупинення осіб, які рухаються пішим порядком чи на транспортному засобі; проводити поверхневу перевірку з дотриманням заходів безпеки;
- здійснювати патрулювання та застосовувати заходи примусу;
- визначати ознаки закладеного вибухового пристрою;
- уживати заходів з попередження та локалізації вибухів;
- оцінювати ризики зупинення транспортного засобу; здійснювати перевірку транспортного засобу;
- застосовувати фізичну силу, спеціальні засоби, вогнепальну зброю в ситуаціях різних ступенів ризику; дотримуватися заходів особистої безпеки під час поведження та застосування (використання) заходів примусу;

використовувати алгоритми застосування заходів примусу в ситуаціях різних ступенів ризику;

- здійснювати заходи щодо евакуації особи;
- оцінювати ризики вчинення правопорушень під час масових заходів; правильно реагувати на правопорушення, що вчиняються під час їх проведення; забезпечувати охорону публічного порядку та безпеку під час особливих умов.

2. Структура навчальної дисципліни ДФН

Найменування показників	Характеристика навчальної дисципліни	
	Денна форма здобуття вищої освіти (за кошти фізичних та юридичних осіб)	
Кількість кредитів ECTS – 6	Рік підготовки	
	2-й	
	Семестр	
	3-й	4-й
	Лекції	
	2	2
	Семінарські	
Загальна кількість годин – 180	Практичні	
	46	46
	Самостійна робота	
	42	42
	Вид контролю	
	залік	екзамен

ЗФН

Найменування показників	Характеристика навчальної дисципліни	
	Заочна форма здобуття вищої освіти	
Кількість кредитів ECTS – 6	Рік підготовки	
	3-й	
	Семестр	
	5-й	6-й
	Лекції	
	2	2
	Семінарські	
2		
Загальна кількість годин – 180	Практичні	
	10	10
	Самостійна робота	
	76	78
	Вид контролю	
	залік	екзамен

3. Тематичний план

форма навчання: денна (за кошти фізичних та юридичних осіб)

Назви тем	Нормативний обсяг годин	з них:				
		Усього годин з викладачем	з них:			Самостійна робота
			Лекцій	Семінарських занять	Практичних занять	
Тема 1. Сучасні тактичні принципи та концепції, що використовуються працівниками правоохоронних органів під час застосування превентивних заходів та заходів примусу. Модель застосування сили. Тактичні принципи	6	4	2		2	2
Тема 2. Тактика комунікації працівників правоохоронних органів	6	2			2	4
Тема 3. Контакт та прикриття	6	4			4	2
Тема 4. Тактика застосування	14	8			8	6

превентивних заходів та заходів примусу						
Тема 5. Тактика дій працівників правоохоронних органів при співпраці з суб'єктом	8	4			4	4
Тема 6. Тактика дій працівників правоохоронних органів при пасивному, активному та агресивному опорі правопорушника згідно моделі застосування сили	12	6			6	6
Тема 7. Тактика дій працівникам правоохоронних органів при високому рівні загрози (загрозі життю та здоров'ю)	10	4			4	6
Тема 8. Тактика патрулювання	14	8			8	6
Тема 9. Тактика евакуації особи	6	4			4	2
Тема 10. Тактика дій працівників правоохоронних органів в різних ситуаціях службової діяльності. Моделювання ситуацій службової діяльності	8	4			4	4
Усього годин за 3 семестр	90	48	2		46	42
Підсумковий контроль	залік					
Тема 11. Основи топографії та орієнтування на місцевості.	8	4			4	4
Тема 12. Інженерна підготовка працівників правоохоронних органів для виконання службових або спеціальних завдань.	10	6			6	4
Тема 13. Алгоритм MARCH.	14	8			8	6
Тема 14. Реагування працівників правоохоронних органів на неправомірні дії, пов'язані з джерелами іонізуючого випромінювання під час їх використання, зберігання або транспортування.	4	2			2	2
Тема 15. Загальні відомості про процедуру ідентифікації вибухонебезпечних предметів (ВНП).	6	4	2		2	2
Тема 16. Класифікація та тактико-технічні характеристики ВНП	20	10			10	10
Тема 17. Особливості та тактика використання БпЛА працівниками правоохоронних органів під час виконання службових або спеціальних завдань.	18	10			10	8
Тема 18. Спеціальні операції.	10	4			4	6

Моделювання ситуацій службової діяльності (з урахуванням пройденого матеріалу за навчальний рік).						
Усього годин за 4 семестр	90	48	2		46	42
Усього годин	180	96	4		92	84
Підсумковий контроль	Екзамен					

форма навчання: заочна (за кошти фізичних та юридичних осіб)

Назви тем	Нормативний обсяг годин	з них:				
		Усього годин з викладачем	з них:			Самостійна робота
			Лекцій	Семінарських занять	Практичних занять	
Тема 1. Сучасні тактичні принципи та концепції, що використовуються працівниками правоохоронних органів під час застосування превентивних заходів та заходів примусу. Модель застосування сили. Тактичні принципи	10	4	2		2	6
Тема 2. Тактика комунікації працівників правоохоронних органів	6	2		2		4
Тема 3. Контакт та прикриття	6					6
Тема 4. Тактика застосування превентивних заходів та заходів примусу	8	2			2	6
Тема 5. Тактика дій працівників правоохоронних органів при співпраці з суб'єктом	8					8
Тема 6. Тактика дій працівників правоохоронних органів при пасивному, активному та агресивному опорі правопорушника згідно моделі застосування сили	8	2			2	6
Тема 7. Тактика дій працівникам правоохоронних органів при високому рівні загрози (загрозі життю та здоров'ю)	10	2			2	8
Тема 8. Тактика патрулювання	8	2			2	6
Тема 9. Тактика евакуації особи	8					8

Тема 10. Тактика дій працівників правоохоронних органів в різних ситуаціях службової діяльності. Моделювання ситуацій службової діяльності	8					8
Усього годин за 3 семестр	90	14	2	2	10	76
Підсумковий контроль	залік					
Тема 11. Основи топографії та орієнтування на місцевості.	12	4	2		2	8
Тема 12. Інженерна підготовка працівників правоохоронних органів для виконання службових або спеціальних завдань.	8					8
Тема 13. Алгоритм MARCH.	10	2			2	8
Тема 14. Реагування працівників правоохоронних органів на неправомірні дії, пов'язані з джерелами іонізуючого випромінювання під час їх використання, зберігання або транспортування.	6					6
Тема 15. Загальні відомості про процедуру ідентифікації вибухонебезпечних предметів (ВНП).	8	2			2	6
Тема 16. Класифікація та тактико-технічні характеристики ВНП	18					18
Тема 17. Особливості та тактика використання БпЛА працівниками правоохоронних органів під час виконання службових або спеціальних завдань.	18	2			2	16
Тема 18. Спеціальні операції. Моделювання ситуацій службової діяльності (з урахуванням пройденого матеріалу за навчальний рік).	10	2			2	8
Усього годин за 4 семестр	90	12	2		10	78
Усього годин	180	26	4	2	20	154
Підсумковий контроль	Екзамен					

4. Плани практичних занять

Тема 1. Сучасні тактичні принципи та концепції, що використовуються працівниками правоохоронних органів під час застосування превентивних заходів та заходів примусу. Модель застосування сили. Тактичні принципи.

практичне заняття – (2 години)

Навчальні питання до заняття:

1. Поняття, види та вимоги, що висуваються до превентивних заходів та заходів примусу. Модель застосування сили: поняття, сутність та характеристика.
2. Сім тактичних принципів. Сутність та характеристика тактичних принципів «контакт/прикриття», «5 джерел небезпеки», принцип «4С».
3. Рівні опору. Оцінка ризиків.

Тема 2. Тактика комунікації працівників правоохоронних органів *практичне заняття – (2 години)*

Навчальні питання до заняття:

1. Вербальна самооборона. Позитивний контакт, активне слухання, взаємодія з “проблемними людьми”. Реагування на вербальні образи, розмовний етикет. Вміння контролювати ситуацію без ескалації конфлікту. Досягнення максимальної ефективності з мінімальним ризиком.
2. Тактична комунікація. Теорія тактичної комунікації. Розташування у просторі. Поза. Спостереження. Слухання. Реагування на суб’єкта. Постановка запитань. Реагування на поведінку.
3. Тактика комунікації з людьми, які мають психічні захворювання, психічні розлади. Тактика комунікації з особами з явними ознаками обмежених можливостей. Фактори та ознаки які впливають на вибір алгоритму спілкування.

Тема 3. Контакт та прикриття

практичне заняття на навчальному полігоні – (4 години)

Навчальні питання до заняття:

1. Тактика дій працівника, який здійснює контакт.
2. Тактика дій працівника, який здійснює прикриття. Основні варіанти розміщення працівників правоохоронних органів відносно особи (групи осіб).
3. Пересування та взаємодія працівників правоохоронних органів під час контакту з особою (групою осіб). Вербальна та невербальна комунікація між працівниками. Зміна ролей.

Тема 4. Тактика застосування превентивних заходів та заходів примусу.

практичне заняття на навчальному полігоні – (8 годин)

Навчальні питання до заняття:

1. Перевірка документів. Опитування. Поверхнева перевірка. Вимога залишити місце й обмеження доступу до визначеної території. Обмеження пересування особи чи транспортного засобу або фактичного володіння річчю.
2. Призначення та види кайданків. Призначення засобів слезогінної та дратівливої дії, гумових кийків. Будова, хват та техніка надягання / зняття кайданків у різних положеннях.

3. Засоби обмеження рухомості (кайданки, сітки для зв'язування тощо). Застосування засобів сльозогінної та дратівливої дії з подальшим затриманням правопорушника. Стійкі та способи діставання гумового кийка із поясної системи. Удари гумовим кийком та подальше затримання правопорушника. Ознайомлення зі специфікою застосування електрошокових пристроїв контактної та контактано-дистанційної дії.

4. Засоби, споряджені речовинами сльозогінної та дратівної дії (рушниці). Засоби примусової зупинки транспортного засобу. Спеціальні маркувальні та фарбувальні засоби. Тактика дій працівників правоохоронних органів під час застосування вогнепальної зброї (пістолет, автомат).

Тема 5. Тактика дій працівників правоохоронних органів при співпраці з суб'єктом

практичне заняття на навчальному полігоні – (4 години)

Навчальні питання до заняття:

1. Особливості тактики реагування на виклики за фактами вчинення домашнього насильства.
2. Правові підстави для зупинки транспортного засобу (ТЗ). Фактори, які необхідно враховувати під час зупинки ТЗ. Підготовка до зупинки, координація дій з іншими правоохоронцями (підрозділами).
3. Способи зупинення ТЗ. Алгоритми дій під час зупинки ТЗ (підготовка до наближення, наближення, розташування, встановлення контакту, забезпечення прикриття). Заходи особистої безпеки під час зупинення ТЗ.
4. Особливості проведення огляду (поверхневої перевірки) ТЗ та предметів, що в ньому знаходяться.

Тема 6. Тактика дій працівників правоохоронних органів при пасивному, активному та агресивному опорі правопорушника згідно моделі застосування сили

практичне заняття на навчальному полігоні – (6 годин)

Навчальні питання до заняття:

1. Тактика дій у різних ситуаціях при пасивному, активному чи агресивному опорі правопорушника, який знаходиться в зупиненому ТЗ. Тактика дій працівників правоохоронних органів при виявленні небезпечних предметів у водія, пасажирів та салоні зупиненого ТЗ. Тактика здійснення доставлення (конвоювання) правопорушника та посадки у службовий автомобіль.
2. Правові підстави зупинки та перевірки ТЗ на стаціонарних (мобільних) постах (блокпостах). Тактика перевірки ТЗ різних категорій та осіб на стаціонарних (мобільних) постах (блокпостах).

Тема 7. Тактика дій працівника правоохоронних органів при високому рівні загрози (загрозі життю та здоров'ю)

практичне заняття на навчальному полігоні – (4 години)

Навчальні питання до заняття:

1. Тактика формування та пересування малих груп.
2. Підготовка до зупинки ТЗ. Розташування автомобілів після переслідування ТЗ з високим рівнем ризику. Обов'язки основного, допоміжних і додаткових підрозділів. Затримання правопорушника або правопорушників.
3. Огляд зупиненого ТЗ. Тактика дій при виявленні небезпечних предметів у салоні зупиненого ТЗ.
4. Тактика дій при спробі водія та/або пасажирів застосувати небезпечні предмети.

Тема 8. Тактика патрулювання

практичне заняття – (8 годин)

Навчальні питання до заняття:

1. Порядок організації та несення служби у складі патруля. Підготовка до патрулювання. Тактика дій під час патрулювання в різних ситуаціях службової діяльності. Особливості реагування на заяви і повідомлення про кримінальні, адміністративні правопорушення або події.
2. Загальна характеристика, поняття та види масових заходів. Загальні вимоги щодо забезпечення публічної (громадської) безпеки та порядку під час проведення масових заходів. Загальні вимоги щодо забезпечення публічної (громадської) безпеки та порядку.
3. Тактика дій та заходи особистої безпеки працівника правоохоронних органів при виявленні вибухонебезпечних предметів (вулиця, приміщення). Тактика дій при загрозі застосування вибухонебезпечних предметів (вулиця, приміщення). Поняття вибуху, види вибухів, вибухові речовини. Небезпечні фактори вибуху та захист від них. Місця можливого розміщення вибухонебезпечних предметів та їх ознаки.

Тема 9. Тактика евакуації особи

практичне заняття на навчальному полігоні – (4 години)

Навчальні питання до заняття:

1. Тактика дій правоохоронця у складі малої групи при евакуації постраждалої особи.
2. Чинники, що враховуються під час порятунку.
3. Піша евакуаційна група (обов'язки та алгоритм дій).
4. Автомобільна евакуаційна група (обов'язки та алгоритм дій). Розташування транспортних засобів.
5. Способи евакуації.

Тема 10. Тактика дій в різних ситуаціях службової діяльності. Моделювання ситуацій службової діяльності

практичне заняття – (4 години)

Навчальні питання до заняття:

1. Оцінка ризиків та загроз.
2. Прийняття рішень щодо обрання відповідного заходу залежно від правопорушення та особи правопорушника.

Тема 11. Основи топографії та орієнтування на місцевості.

практичне заняття – на навчальному полігоні (4 години)

1. Орієнтування на місцевості без мапи.
2. Використання топографічних мап, планів і схем в діяльності працівника правоохоронних органів.
3. Умовні позначки місцевих предметів на мапах.
4. Рельєф місцевості.
5. Орієнтування на місцевості з мапою.
6. Орієнтири. Нанесення орієнтирів на мапу.
- 7.

Тема 12. Інженерна підготовка працівників правоохоронних органів для виконання службових або спеціальних завдань.

практичне заняття на навчальному полігоні – (6 годин)

1. Вибір місця для оборони, організація та використання.
2. Військові укриття, їх властивості та експлуатація.
3. Призначення та порядок застосування шанцевого інструмента.
4. Призначення, характеристики, основні елементи та послідовність обладнання одиночного окопу.
5. Призначення, характеристики, основні елементи та послідовність улаштування польових житлових споруд.

Тема 13. Алгоритм MARCH.

практичне заняття на навчальному полігоні – (8 годин)

1. Ключові фактори впливу з надання допомоги на різній місцевості в бойовій та небойовій обстановці.
2. Алгоритм проведення первинного огляду постраждалого.
3. Безпечний доступ.
4. Засоби індивідуального захисту при наданні невідкладної допомоги в зонах різного ступеню небезпеки.

Тема 14. Реагування працівників правоохоронних органів на неправомірні дії, пов'язані з джерелами іонізуючого випромінювання під час їх використання, зберігання або транспортування.

практичне заняття – (2 години)

1. Радіаційна небезпека для сил реагування.
2. Досьє об'єкта та об'єктовий план реагування.

3. Тактика реагування працівників правоохоронних органів на неправомірні дії, пов'язані з джерелами іонізуючого випромінювання під час їх використання, зберігання або транспортування.

Тема 15. Загальні відомості про процедуру ідентифікації вибухонебезпечних предметів (ВНП).

практичне заняття - 2 години

1. Нормативно-правові документи, які регламентують порядок проведення ідентифікації ВНП.

2. Порядок дій під час отримання повідомлення про виявлення підозрілого предмету.

3. Порядок проведення нетехнічного обстеження територій імовірно забруднених ВНП.

4. Загальні відомості про підричники.

Тема 16. Класифікація та тактико-технічні характеристики ВНП.

практичне заняття на навчальному полігоні – (10 годин)

1. Класифікація, загальні відомості та тактико-технічні характеристики ручних гранат.

2. Класифікація, загальні відомості та тактико-технічні характеристики наземних мін.

3. Класифікація, загальні відомості та тактико-технічні характеристики авіаційних бомб.

4. Класифікація, загальні відомості та тактико-технічні характеристики артилерійських снарядів й мінометних мін.

5. Класифікація, загальні відомості та тактико-технічні характеристики некерованих ракет.

6. Види боєприпасів до реактивних систем залпового вогню (РСЗВ).

7. Класифікація, загальні відомості та тактико-технічні характеристики гвинтівкових гранат.

8. Класифікація, загальні відомості та тактико-технічні характеристики керованих ракети.

9. Класифікація, загальні відомості та тактико-технічні характеристики касетних елементів.

10. Загальні відомості, класифікація та основні елементи саморобних вибухових пристроїв.

Тема 17. Особливості та тактика використання БпЛА працівниками правоохоронних органів під час виконання службових або спеціальних завдань.

практичне заняття на навчальному полігоні – (10 годин)

1. Основи управління БпЛА.

2. Програмне забезпечення.

3. Обробка даних отриманих за допомогою БпЛА.

4. Типи БпЛА.
5. Сфери застосування БпЛА силами безпеки та оборони.
6. Можливості використання БпЛА підрозділами правоохоронних органів під час вирішення службових або спеціальних завдань.

Тема 18. Спеціальні операції. Моделювання ситуацій службової діяльності (з урахуванням пройденого матеріалу).

практичне заняття на навчальному полігоні – (4 години)

1. Поняття та види спеціальних операцій.
2. Порядок проведення спеціальних операцій.
3. Забезпечення особистої безпеки працівників правоохоронних органів під час участі у спеціальних операціях.
4. Прийняття рішень щодо обрання відповідного заходу залежно від правопорушення та особи правопорушника.
5. Оцінка ризиків та загроз.

5. Завдання для самостійної роботи

Методичні матеріали для самостійної роботи здобувачів вищої освіти доступні на сайті НАВС у розділі «Дистанційні курси» за посиланням: <https://learn.navs.edu.ua/course/view.php?id=1277>

1. Тактика застосування превентивних заходів та заходів примусу.
2. Тактика дій правоохоронців при високому рівні загрози (загрозі життю та здоров'ю).
3. Тактика патрулювання.
4. Тактика евакуації особи.
5. Основи топографії та орієнтування на місцевості.
6. Інженерна підготовка правоохоронця для виконання службових або спеціальних завдань.
7. Особливості та тактика використання БпЛА працівниками правоохоронних органів під час виконання службових або спеціальних завдань.
8. Спеціальні операції. Моделювання ситуацій службової діяльності (з урахуванням пройденого матеріалу).
9. Тактика роботи малих груп під час виконання службових або спеціальних завдань.
10. Визначення сторін горизонту по сонцю.
Завдання: визначити напрямки на сторони горизонту за положенням сонця в даний час, пояснити порядок своїх дій і вказати орієнтири.
11. Визначення сторін горизонту по сонцю та годиннику.
Завдання: Використовуючи годинник (макет годинника зі стрілками) визначити сторони горизонту.
12. Визначення сторін горизонту за допомогою компасу.

Завдання: за допомогою компасу визначити сторони горизонту, вибирання орієнтирів, визначити, на яких напрямках розміщені вибрані орієнтири відносно сторін горизонту й приблизну відстань до них. Використовуючи отримані данні, підготувати доповідь про своє місцезнаходження.

13. Визначення сторін горизонту за ознаками предметів на місцевості.

Завдання: оглянути навколишню місцевість, знайти предмети на місцевості, які мають ознаки, що дають можливість визначити напрямки на сторони горизонту. Використовуючи їх, зорієнтуватися на місцевості та доповісти про своє місце знаходження.

14. Тренування у визначенні азимутів на задані предмети на місцевості (орієнтири).

Завдання: визначити добре видимі предмети на місцевості та за допомогою компасу з'ясувати напрямки на них – магнітні азимуту, а також приблизні відстані. Нанести знайдені напрямки на схему, користуючись планшетом. Виконати зворотну задачу – по заданому азимуту, знайти напрямок на будь-який предмет на місцевості й нанести його (орієнтир) на схему.

15. Визначити географічні координати точок за топографічною картою.

16. Який порядок ведення інженерного обладнання та маскування позицій?

17. Які вимоги до вибору місця обладнання одиночного окопу для ведення стрільби?

18. Як здійснюється маскування одиночного окопу для стрільби лежачи?

19. Як здійснюється маскування одиночного окопу для ведення стрільби з положення стоячи або коліна (практично)?

20. Який алгоритм дій подолання інженерного загородження?

21. Що таке мінна безпека?

22. Які режими польоту підтримує MAVIC 3/3E/3T.

23. Яка максимальна швидкість при польоті вперед в режимі N на Mavic 3/3E/3T.

24. Зазначте основні напрями використання БпЛА працівниками правоохоронних органів під час виконання службових або спеціальних завдань.

25. Які найбільш вірогідні місця виникнення різкої зміни руху вітру – «пориви вітру».

26. Основні правила зльоту та набору висоти.

27. Основні правила зниження та посадки БпЛА.

28. Що таке «глісада»?

29. Що таке «рискання»?

30. Що таке «крен»?

31. Що таке «тангаж»?

32. Склад та завдання оперативної групи щодо проведення оперативного затримання.

33. Визначте загальні принципи та правила, які застосовують в ході

- підготовки та проведення затримання озброєних та інших суспільно-небезпечних осіб.
34. Види затримання та їх зміст.
  35. Засідка, способи засідки, їх зміст та особливості.
  36. Послідовність та зміст роботи старшого оперативної групи по затриманню озброєних та інших суспільно-небезпечних осіб.
  37. Основні тактичні прийоми та правила, які характерні для операції по затриманню озброєних та інших суспільно-небезпечних осіб.
  38. Зміст завчасної підготовки щодо затримання озброєних та інших суспільно-небезпечних осіб.
  39. Зміст безпосередньої підготовки щодо затримання озброєних та інших суспільно-небезпечних осіб.
  40. Якою оперативною інформацією про злочинця повинен володіти керівник оперативної групи та які чинники він повинен враховувати під час організації затримання в лісопарковій зоні озброєних та інших суспільно-небезпечних осіб.
  41. Які чинники негативно впливають на дії працівників правоохоронних органів щодо затримання суспільно-небезпечних осіб в лісопарковій зоні.
  42. Якою оперативною інформацією про злочинця повинен володіти керівник оперативної групи та які чинники повинен він враховувати під час організації затримання озброєних та інших суспільно-небезпечних осіб в міській квартирі.
  43. Які чинники негативно впливають на дії працівників правоохоронних органів при організації затримання суспільно-небезпечних осіб в міській квартирі
  44. Якою оперативною інформацією про злочинця повинен володіти керівник оперативної групи та які чинники повинен він враховувати під час організації затримання ОІСНО в 1-2 поверховому будинку.
  45. Які чинники негативно впливають на дії працівників правоохоронних органів при організації затримання суспільно-небезпечних осіб в 1-2 поверховому будинку.

6. Індивідуальні завдання

теоретичні:

1. Комунікація працівників правоохоронних органів з різними категоріями громадян.
2. Дотримання працівниками правоохоронних органів вимог і правил при вирішенні конфліктних ситуацій за допомогою комунікації (спілкування) з громадянами.
3. Реагування працівників правоохоронних органів на вербальні образи, супротив. Виявлення працівниками правоохоронних органів повідомлень провокаційного характеру.

4. Використання усних команд працівниками правоохоронних органів з можливим застосуванням заходів безпосереднього впливу у разі не встановлення позитивного контакту з правопорушником.

5. Спілкування між працівниками правоохоронних органів та представником ЗМІ.

6. Розташування працівників правоохоронних органів на місці події. Оцінка ситуації.

7. Тактика поведінки працівника правоохоронних органів з особливою категорією громадян.

8. Роль та обов'язки працівника правоохоронних органів, який здійснює контакт.

9. Роль та обов'язки працівника правоохоронних органів, який здійснює прикриття .

10. Охарактеризувати «Шість правил» пильності при наближенні «до контакту.»

практичні:

1. Наряд працівників правоохоронних органів отримавши повідомлення від оперативного чергового про те що за адресом вул. Вереснева 1 відбувся наїзд на пішохода, водій з місця ДТП зник на автомобілі, але є свідок який чекає наряд для надання свідчень відносно даної події.

Завдання: визначте порядок дій наряду.

2. Під час зупинки транспортного засобу для перевірки документів, водій автомобіля «Toyota» вів себе знервовано. Нарядом було прийнято рішення здійснити огляд автомобіля. Під час огляду в багажнику автомобіля було виявлено дві мисливські рушниці.

Завдання: визначте порядок дій наряду працівників правоохоронних органів.

3. Під час зупинки транспортного засобу за порушення ПДР в салоні автомобіля марки «Toyota» було виявлено предмети схожі на вибуховий пристрій (граната).

Завдання: визначте порядок дій правоохоронців у складі наряду.

4. До чергової частини територіального відділу поліції за скоєння дрібного хуліганства в ресторані «GAGA» були доставлені громадянин Власов С. та громадянка Шевчук І. Під час затримання Власов С. нецензурно висловлювався на патрульних поліцейських, чіплявся за формений одяг, сів на землю, намагався втекти, тому нарядом поліції до нього були застосовані заходи фізичного впливу та спеціальні засоби (кайданки).

Завдання: визначте порядок дій наряду поліції.

5. До бару «Ромашка», що знаходиться по вул. Вишневій, о 20 годині, у вільний від роботи час в цивільному одязі зайшов Гаврилов А., який працює патрульним поліцейським. Перебуваючи в барі, помітив, що троє чоловіків, будучи на підпитку, побачивши в одного з відвідувачів значну суму грошей, намагалися заволодіти ними.

Завдання: визначте порядок дій правоохоронця.

6. До поліції надійшло повідомлення від мешканця будинку № 9 по вул. Носова про те, що він чує з квартири сусіда жіночі крики про допомогу. Отримавши повідомлення, патрульні поліції Жерепа В. і Шульга П. прибули за вказаним адресом. Вони встановили, що мешканець квартири гр. Нікулін В., перебуваючи у нетверезому стані, вчиняв фізичне насильство відносно своєї дружини.

Завдання: визначте порядок дій наряду поліції.

7. Наряду поліції надійшло повідомлення про те, що невідома особа намагається проникнути в квартиру №13 по проспекту визволителів буд. 27. Прибувши до вказаного будинку двоє поліцейських почали підніматися сходами. На сходовій площадці, де знаходиться зазначена квартира, вони побачили акуратно одягненого невідомого чоловіка. На запитання патрульних, що він тут робить, останній повідомив, що вийшов з власної квартири і йде на вулицю. На прохання пред'явити особисті документи погодився, засунувши руку до внутрішньої кишені, здійснив три постріли, чим завдав смертельного поранення обом патрульним поліцейським.

Завдання: визначте порядок дій наряду поліції.

8. Патрульні поліції Р. та В. брали участь у проведенні профілактичних заходів щодо попередження квартирних крадіжок та розшуку підозрюваних у скоєнні цих злочинів. О 13.00 патрульний Р. в особі яка прямувала до буд. № 2 по пров. Хмельницького, впізнав підозрюваного за скоєння цих злочинів гр. І., який зайшов у під'їзд вказаного будинку. Патрульний Р., доповівши черговому відділу поліції про виявлення підозрюваного та його місцезнаходження, прийняв рішення затримувати гр. І. у під'їзді будинку. Зайшовши в під'їзд слідом за гр. І. працівники поліції окликнули підозрюваного, намагаючись зупинити його для перевірки, відрекомендувавшись працівниками поліції. В момент затримання гр. І. вийняв з кишені і привів у дію нестворений вибуховий пристрій, який знаходився при ньому. В результаті вибуху працівники поліції та підозрюваний отримали поранення.

Завдання: визначте порядок дій наряду поліції.

9. До наряду працівників патрульної поліції звернулась гр. А. і повідомила, що у тролейбусі № 8 пасажирами був затриманий невідомий громадянин В., який таємно викрав із її сумки гаманець, у якому знаходилось 350 грн. та 100 доларів США.

Завдання: визначте порядок дій наряду поліції.

10. До поліції надійшло повідомлення, що по вул. Степовій біля буд. № 45 на дитячому майданчику невідомі особи розпивають алкогольні напої, палять цигарки, виражаються нецензурною лайкою. Прибувши на виклик, наряд патрульної служби побачив трьох чоловіків та одну жінку, які пиячили на дитячому майданчику. З'ясувавши ситуацію, поліцейські прийняли рішення про затримання зазначених громадян та доставляння до поліції. Перед посадкою до патрульного автомобіля, порушників та їх особисті речі було оглянуто поліцейськими. У відділі поліції після складання протоколу,

затриманні громадяни були відпущені. На наступний день зазначені громадяни звернулися зі скаргою про порушення їхніх прав та свобод.

Завдання: визначте порядок дій наряду поліції.

7. Методи навчання

Словесні.

Розповідь, пояснення, робота з літературою використовується під час спілкування науково-педагогічного працівника зі здобувачами вищої освіти для створення загальної уяви про навчальну дисципліну, засвоєння понять та визначень, тлумачення суті явищ, законів, правил, термінів, підведення до висновків та самостійною роботою з джерелами інформації (літературою). Ефективність зазначеного методу залежить від уміння науково-педагогічного працівника здійснювати комунікацію, а саме розповідати, дохідливо надавати інформацію, доступно пояснювати зміст навчального матеріалу та доводити міждисциплінарний взаємозв'язок.

Бесіда, дискусія, дебати – це діалог між науково-педагогічним працівником та здобувачем вищої освіти, який дає можливість за допомогою цілеспрямованих і вміло сформульованих запитань спрямувати здобувачів освіти на активізацію зацікавленості в отриманні та поглибленні своїх знань. Саме за допомогою цих методів науково-педагогічний працівник активізує діяльність здобувачів освіти, ставлячи їм запитання для розмірковування, розв'язання проблемної ситуації тощо. Ефективність цих методів залежить від педагогічної майстерності викладання навчального матеріалу науково-педагогічним працівником.

Наочні методи.

Ілюстрація – це метод надання інформації за допомогою зображень, який використовується як допоміжний при словесному методі навчання. Застосовується у навчальному процесі у вигляді зображувальної або схематичної інформації

Демонстрація - це метод який передбачає надання інформації за допомогою різних приладів, обладнання, кіноапаратури, комп'ютерного моделювання, а також за рахунок показу реальних об'єктів.

Практичні методи.

Практичні заняття це метод навчання який передбачає вирішення ситуаційних завдань, виконання підготовчих, тренувальних, контрольних практичних завдань (ввідних), роботу з різним обладнанням, інструментами, та спецзасобами за допомогою рольових ігор, метод-кейсів тощо.

Головним змістом метода є відпрацювання практичних навичок кожного здобувача вищої освіти та закріплення теоретичних знань на практиці.

Практичний метод навчання дозволяє здобувачами вищої освіти за рахунок багаторазових повторень рухових дій сформувати необхідні в службовій діяльності навички та в подальшій самостійній роботі вдосконалювати їх.

Рольова гра:

- пояснення фабули (змісту й умов гри);
- підготовка дійових осіб для виконання своїх ролей;
- створення ситуацій, що імітують реальні події;
  - підготовка статистів, ведучого.

Самостійна робота.

Самостійна робота спрямована на формування у здобувачів вищої освіти пізнавальної активності та професійного мислення. Вона дозволяє постійно розвивати та удосконалювати навички необхідні правоохоронцю при виконанні службових завдань. Самостійна робота має на меті перетворення здобувача вищої освіти на фахівця, який в змозі самостійно поповнювати знання та удосконалювати професійні навички.

8. Форми та методи контролю критерії оцінювання результатів навчання

Поточний контроль здійснюється під час проведення практичних занять і має за мету перевірку засвоєння знань, умінь і навичок здобувачів вищої освіти з навчальної дисципліни.

У ході поточного контролю проводиться систематичний вимір приросту знань, їх корекція. Результати поточного контролю заносяться науково-педагогічним працівником до журналів обліку роботи академічної групи за національної системою оцінювання («відмінно», «добре», «задовільно», «незадовільно»). Протягом терміну вивчення навчальної дисципліни, кожен здобувач вищої освіти при поточному контролі повинен мати підсумкову оцінку з кожної навчальної теми. Обов'язковою умовою допуску до заліку та екзамену є відсутність пропусків занять та незадовільних оцінок поточної успішності.

Підсумковий контроль реалізується у вигляді заліку. Підсумковий контроль, передбачає оцінку за розв'язання одного (декількох) теоретичного питання та одного (декількох) практичного завдання з числа практичних завдань, передбачених робочою програмою навчальної дисципліни. Практичне завдання, яке повинен розв'язати здобувач вищої освіти, визначається вимогами щодо порядку складання підсумкового контролю та відповідними заздалегідь підготовленими білетами.

Розподіл балів, що присвоюються здобувачеві

Накопичення балів з тем за усі види робіт						Підсумковий контроль	Підсумкова кількість балів	
<i>max 60 б.</i>						<i>max 40 б.</i>	<i>max 100 б.</i>	
Теми №/бали						Залік		
Тема 1	Тема 2	Тема 3	Тема 4	Тема 5	Тема 6	40	Залік	100
5	5	5	5	5	5			
Тема 7	Тема 8	Тема 9	Тема 10			40	Залік	100
5	5	5	5					

Накопичення балів з тем за усі види робіт						Підсумковий контроль	Підсумкова кількість балів	
<i>max 60 б.</i>						<i>max 40 б.</i>	<i>max 100 б.</i>	
Теми №/бали						Екзамен		
Тема 11	Тема 12	Тема 13	Тема 14	Тема 15	Тема 16	40	Екзамен	100
5	5	5	5	5	5			
Тема 17	Тема 18					40	Екзамен	100
5	5							

Рейтинг компетентності здобувача вищої освіти навчальної дисципліни, що забезпечуються кафедрою включає рейтинг компетентності з навчальної роботи (практична робота) та рейтинг компетентності з підсумкового контролю. Що відповідає пропорції за 100-бальною шкалою.

Максимальний рейтинг з навчальної роботи:

Для дисциплін в яких форма підсумкового контролю залік – 60 балів (мінімальна кількість 36 балів).

Шкала оцінювання: національна та ECTS

Оцінка в балах	Оцінка за національною шкалою	Оцінка за шкалою ECTS	
		Оцінка	Пояснення
90 – 100	Відмінно	A	відмінне виконання
85 – 89	Добре	B	вище від середнього рівня
75 – 84		C	загалом хороша робота
66 – 74	Задовільно	D	непогано
60 – 65		E	виконання відповідає мінімальним критеріям
35–59	Незадовільно	FX	необхідне перескладання
1–34		F	Необхідне повторне вивчення курсу

9. Інструменти, обладнання, програмне забезпечення, використання яких передбачає дисципліна

Навчальне обладнання: автомобілі, поясна система із спорядженням (макет зброї, кайданки, газовий балончик (порожній), ліхтарик, аналог спецзасобу ПГ-М), радіостанція, індивідуальні та автомобільні аптечки, бронежилети, нагрудні відеокамери, мобільний логістичний пристрій, захисні маски та окуляри, рукавички, огорожувальна стрічка та конуси.

Наочні засоби: стенди та плакати з тактико-спеціальної підготовки, навчальні фільми, методичні розробки, навчальні посібники.

Програмне забезпечення. Для забезпечення можливості організації дистанційного навчання може використовуватися платформа Zoom, середовище Classroom, Moodle «Мудл»,

11.Перелік питань (завдань) для заліку та екзамену з навчальної дисципліни

1. Розкрийте питання правових підстав застосування поліцейського заходу – перевірка документів.
2. Розкрийте питання правових підстав застосування поліцейського заходу – поверхнева перевірка.
3. Розкрийте питання правових підстав застосування поліцейського заходу – опитування особи.
4. Розкрийте питання правових підстав застосування поліцейського заходу – зупинення транспортного засобу.
5. Дайте визначення поліцейського заходу та розкрийте питання щодо вимог їх застосування.
6. Розкрийте питання загальних вимог до застосування примусових поліцейських заходів.
7. Розкрийте питання правових підстав до застосування правоохоронцями примусового поліцейського заходу – фізичної сили.
8. Розкрийте питання правових підстав до застосування правоохоронцями примусового поліцейського заходу – спеціальних засобів (кайданки).
9. Розкрийте питання правових підстав до застосування правоохоронцями спеціальних засобів (гумовий чи пластиковий кийок).
10. Розкрийте питання правових підстав до застосування правоохоронцями спеціального засобу спорядженого речовиною сльозогінної чи дратівливої дії.
11. Розкрийте питання правових підстав застосування правоохоронцями вогнепальної зброї з попередженням.
12. Розкрийте питання правових підстави застосування правоохоронцями вогнепальної зброї без попередження.
13. Розкрийте питання тактичних особливостей комунікації поліцейського.
14. Розкрийте питання тактичної концепції "контакт та прикриття".
15. Розкрийте питання особливостей тактики дій поліцейських у невеликих підрозділах.
16. Алгоритм та тактика дій працівників поліції у разі виявлення крадіжки майна.
17. Алгоритм та тактичні особливості дій працівників поліції при виявленні тіла без ознак життя.
18. Алгоритм та тактичні особливості дій працівників поліції при виявленні фактів вчинення насильства у сім'ї.
19. Алгоритм та тактичні особливості дій працівників поліції при виявленні розбою чи грабежу.
20. Алгоритм та тактика дій працівників поліції у разі виявлення групового порушення громадського порядку.
21. Алгоритм та тактика дії поліцейських на місці події (крадіжка).
22. Алгоритм та тактика дії поліцейських під час зупинки транспортного засобу з невідомим рівнем ризику.

23. Алгоритм та тактика дій поліцейських при виявленні факту скоєння дрібного хуліганства.
24. Алгоритм та тактика дії поліцейських при виявленні фактів вживання спиртних напоїв у громадських місцях.
25. Алгоритм та тактика дії поліцейських при виникненні стихійного лиха.
26. Алгоритм та тактика дії поліцейських при виявленні вибухонебезпечних речовин чи засобів.
27. Алгоритм та тактика дії поліцейських при виявленні особи без свідомості з ознаками тілесних ушкоджень.
28. Алгоритм та тактика дії поліцейських при зупиненні транспортного засобу, під час ситуації з невідомим рівнем ризику.
29. Алгоритм та тактика дії поліцейських при зупиненні транспортного засобу, під час ситуації із середнім рівнем ризику
30. Алгоритм та тактика дії поліцейських при зупиненні транспортного засобу, під час ситуації з високим рівнем ризику.
31. Який порядок ведення інженерного обладнання та маскуванню позицій?
32. Які вимоги до вибору місця для обладнання одиночного окопу для стрільби?
33. Як здійснюється маскуванню одиночного окопу для стрільби лежачи?
34. Як здійснюється маскуванню одиночного окопу з коліна та стоячи (практично)?
35. Який алгоритм дій подолання інженерного загородження?
36. Що таке мінна безпека?
37. Який порядок ведення інженерного обладнання та маскуванню позицій?
38. Які вимоги до вибору місця для обладнання одиночного окопу для стрільби?
39. Як здійснюється маскуванню одиночного окопу для стрільби лежачи?
40. Як здійснюється маскуванню одиночного окопу з коліна та стоячи (практично)?
41. Який алгоритм дій подолання інженерного загородження?
42. Що таке мінна безпека?
43. Які режими польоту підтримує MAVIC 3/3E/3T.
44. Яка максимальна швидкість при польоті вперед в режимі N на Mavic 3/3E/3T.
45. Зазначте Основні напрями використання БПЛА працівниками Національної поліції України під час виконання службово-бойових завдань.
46. Які найбільш вірогідні місця виникнення різкої зміни руху вітру – «пориви вітру».
47. Основні правила зльоту та набору висоти.
48. Основні правила зниження та посадки БПЛА.
49. Що таке «глісада»?
50. Що таке «рискання»?
51. Що таке «крен»
52. Що таке «тангаж»?

53. Поняття зон «прямої загрози» («зона під вогнем», «червона зона»), «непрямої загрози» та «евакуації».
54. Периметр та особиста безпека (фізичний та біологічний аспекти) в зоні непрямої загрози (TFC).
55. Поняття алгоритму «MARCHE». Алгоритми допомоги під вогнем (CUF) і тактичної польової допомоги (TFC) пораненому.
56. Кровотечі та їх види. Ознаки масивної кровотечі.
57. Способи та методи зупинки масивних кровотеч.
58. Правила застосування джгутів-турнікетів: верхні та нижні кінцівки.
59. Способи відкриття дихальних шляхів.
60. Поняття пневмотораксу, його види та зовнішні прояви.
61. Контроль «відпрацьованих» і виявлення «скритих» кровотеч. Тампонада ран. Гемостатичні матеріали. Поняття конверсії.
62. Запобігання гіпотермії у постраждалого. Принципи та способи використання термоковдри в тактичних умовах.
63. Класифікація, загальні відомості і тактико-технічні характеристики ручних гранат.
64. Класифікація, загальні відомості і тактико-технічні характеристики наземних мін.
65. Класифікація, загальні відомості і тактико-технічні характеристики авіаційних бомб.
66. Класифікація, загальні відомості і тактико-технічні характеристики артилерійських снарядів та мінометних мін.
67. Класифікація, загальні відомості і тактико-технічні характеристики некеровані ракети. Види боєприпасів до РСЗВ.
68. Класифікація, загальні відомості і тактико-технічні характеристики гвинтівкові та вистрілювані гранати.
69. Класифікація, загальні відомості і тактико-технічні характеристики керовані ракети.
70. Класифікація, загальні відомості і тактико-технічні характеристики касетних елементів.
71. Загальні відомості, класифікація та основні елементи саморобних вибухових пристроїв.
72. Алгоритм реагування поліцейським на неправомірні дії, пов'язані з джерелами іонізуючого випромінювання.
73. З чого складається типовий спеціальний оперативний план?
74. Текстова частина типового спеціального оперативного плану.
75. Графічна частина типового спеціального оперативного плану.
76. Що додається до типового спеціального оперативного плану?
77. Оперативно-профілактичні заходи.
78. Цільова оперативно-профілактична операція.
79. Підстави для проведення оперативно-профілактичних заходів .
80. Мета оперативно-профілактичних заходів.
81. Хто приймає рішення про проведення оперативно-профілактичних заходів.

82. Типовий план на проведення оперативно-профілактичних заходів.
83. Терміни проведення оперативно-профілактичних заходів в регіонах.
84. Завдання оперативної групи (спостерігачів, підгрупи захоплення та прикриття) щодо проведення оперативного затримання.
85. Визначте загальні принципи та правила, які застосовують в ході підготовки та проведення затримання озброєних та інших суспільно-небезпечних осіб.
86. Види затримання та їх зміст.
87. Засідка, способи засідки – їх зміст та особливості.
88. Послідовність та зміст роботи старшого оперативної групи по затриманню озброєних та інших суспільно-небезпечних осіб.
89. Основні тактичні прийоми та правила, які характерні для операції по затриманню озброєних та інших суспільно-небезпечних осіб.
90. Зміст завчасної підготовки щодо затримання озброєних та інших суспільно-небезпечних осіб.
91. Зміст безпосередньої підготовки щодо затримання озброєних та інших суспільно-небезпечних осіб.
92. Якою оперативною інформацією про злочинця повинен володіти керівник оперативної групи та які чинники повинен він враховувати під час організації затримання озброєних та інших суспільно-небезпечних осіб в лісопарковій зоні?
93. Які чинники негативно впливають на дії працівників правоохоронних органів щодо затримання суспільно-небезпечних осіб в лісопарковій зоні?
94. Якою оперативною інформацією про злочинця повинен володіти керівник оперативної групи та які чинники повинен він враховувати під час організації затримання озброєних та інших суспільно-небезпечних осіб в міській квартирі?
95. Які чинники негативно впливають на дії працівників правоохоронних органів щодо затримання суспільно-небезпечних осіб в міській квартирі?
96. Які чинники негативно впливають на дії працівників правоохоронних органів щодо затримання суспільно-небезпечних осіб в 1-2 поверховому будинку.
97. Основні ознаки надзвичайної обстановки для діяльності органів правоохоронних органів.
98. Фортифікаційне обладнання блокпоста.
99. Особливості проведення поліцейських операцій вночі.
100. Особливості проведення поліцейських операцій в горах.
101. Особливості проведення поліцейських операцій в лісі.
102. Особливості проведення поліцейських операцій в населеному пункті.
103. Складові успіху при боротьбі з незаконними збройними формуваннями.
104. Розкрийте склад та завдання оперативної групи (спостерігачів, підгрупи захоплення та прикриття) щодо проведення оперативного затримання.

11. Рекомендовані джерела інформації

Основна література:

1. Тактико-спеціальна підготовка : навч. посіб. / Комісаров О. Г., Собакарь А. О., Соболев Е. Ю., Юнін О. С. та ін. ; Дніпропетровськ. держ. ун-т внутр. справ. Дніпро : ДДУВС, 2017. 277 с.
2. Тактико-спеціальна підготовка працівників ОВС України : навч. посіб. / С. М. Банах, В. Р. Булачек, І. С. Винярчук, Ю. Р. Йосипів та ін. Львів : ЛьвДУВС, 2011. 300 с.
3. Безпека життєдіяльності та охорона праці : підручник / [В. В. Сокурєнко, О. М. Бандурка, С. М. Бортник та ін.] ; за заг. ред. В. В. Сокурєнко ; Харків. нац. ун-т внутр. справ. – Харків : Харків. нац. ун-т внутр. справ, 2021. – 308 с.
4. Банах С. М. Особиста безпека працівників правоохоронних органів, залучених до патрулювання: навчальний посібник/ Банах С. М., Йосипів Ю. Р., Курляк М. Д., Синєнький В.М. та ін.. – Львів: ЛьвДУВС, 2020. – 272 с.
5. Алгоритми дій працівників патрульної поліції на місці події (у схемах): навч. посіб. / Р.Г. Валєєв, О.О. Мислива, В.В. Фурса, Ю.В. Герасимчук. – Дніпро: ДДУВС, 2020. – 140 с.
6. Алгоритм дій поліцейських патрульної поліції під час забезпечення публічної безпеки і порядку: збірник ситуативних завдань / Ю.Р. Йосипів, Н.Д. Туз та інші. – ЛьвДУВС, 2019. – 68 с.
7. Тактична підготовка працівників поліції в умовах воєнного стану: навчальний посібник / Коломієць Ю.М., Мукоїда Р.В., Жуковський С.В.: ОДУВС, 2023. 117 с.
8. Йосипів Ю.Р. Тактичне керівництво та організація несення служби працівниками правоохоронних органів України в зоні проведення антитерористичної операції: навчальний посібник / Ю.Р. Йосипів, С.М. Банах, О.І. Тьорло, В.М. Синєнький та ін. – Львів: ЛьвДУВС, 2016. – 136 с.
9. Організаційно-правові та тактичні засади службово-бойової діяльності сил сектора безпеки та оборони на блокпостах : метод. рек. / кол. авт. ; ред. С. А. Комісаров. – Дніпро : ДДУВС, 2023. – 96 с.
10. Курляк М.Д. Засоби радіозв'язку ОВС: методичні рекомендації / М.Д. Курляк, Ю.Р. Йосипів, О.І. Тьорло, В.М. Синєнький та ін.. – Львів: Львівський державний університет внутрішніх справ, 2016. – 80 с.
11. Ідентифікація вибухонебезпечних предметів : навч. посіб. / кол. авт.: В. В. Фурса, В. Я. Покайчук, В. Д. Поливанюк та ін. – Дніпро : ДДУВС, 2024. – 356 с.
12. Йосипів Ю.Р. Модифіковані вибухові пристрої: ручні гранати: методичні рекомендації / Ю.Р. Йосипів та ін. – Львів: ЛьвДУВС, 2018. – 60 с.
13. Тьорло О.І. Класифікація та види саморобних вибухових пристроїв: методичні рекомендації / О.І. Тьорло, А.В. Ярославський, Ю.Р. Йосипів, М.Д. Курляк, М.О. Московчук, В.М. Синєнький. – Львів: ЛьвДУВС, 2016. – 87 с.
14. Основи топографії для працівників правоохоронних органів: навчальний посібник / Ярославський А.В., Тьорло О.І., Йосипів Ю.Р., Землянський І.Ю., Дулгер В.В., Бахчеван Є.Ф. Львів: ЛьвДУВС, 2018. 198 с.

Нормативно-правові акти та їх коментарі

1. Конституція України : Закон України від 28.06.1996 р.
<https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/254к/96-вр#Text>
2. Кодекс цивільного захисту України Документ. 5403-VI, чинний, поточна редакція — Редакція від 12.09.2025, підстава - 4574-IX
<https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/5403-17#Text>
3. Закон України «Про національну безпеку України» від 21.06.2018 р.
Документ 2469-VIII, чинний, поточна редакція — Редакція від 24.01.2026, підстава - 4603-IX
<https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2469-19#Text>
4. Закон України «Про правовий режим надзвичайного стану» від 16.03.2000 р. Документ 1550-III, чинний, поточна редакція — Редакція від 18.05.2024, підстава - 3633-IX
<https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1550-14#Text>
5. Закон України «Про правовий режим воєнного стану» від 12.05.2015 р. Документ 389-VIII, чинний, поточна редакція — Редакція від 14.05.2025, підстава - 4391-IX
<https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/389-19#Text>
6. Закон України «Про Національну поліцію» від 02 липня 2015 р. Документ 580-VIII, чинний, поточна редакція — Редакція від 16.01.2026, підстава - 4735-IX
<https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/580-19#Text>
7. Закон України «Про участь громадян в охороні громадського порядку і державного кордону» від 22.06.2000 р. Документ 1835-III, чинний, поточна редакція — Редакція від 15.03.2022, підстава - 2107-IX
<https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1835-14#Text>
8. Закон України «Про протимінну діяльність в Україні» від 06.12.2018 р. Документ 2642-VIII, чинний, поточна редакція — Редакція від 01.01.2024, підстава - 1909-IX
<https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2642-19#Text>
9. Про затвердження Інструкції з організації реагування на заяви і повідомлення про кримінальні, адміністративні правопорушення або події та оперативного інформування в органах (підрозділах) Національної поліції України: Наказ МВС України від 27.04.2020 р. № 357. Документ z0443-20, чинний, поточна редакція — Редакція від 14.06.2024, підстава - z0805-24
<https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0443-20#Text>
10. Про затвердження Інструкції із заходів безпеки при поводженні зі зброєю: Наказ МВС України від 1 лютого 2016 р. № 70. Документ z0250-16, чинний, поточна редакція — Прийняття від 01.02.2016
<https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0250-16#Text>
11. Інструкція про порядок дій органів (підрозділів) поліції в разі виявлення радіоактивних, хімічних та ядерних матеріалів або отримання інформації про порушення правил чи незаконне поводження з ними : Затверджена наказом МВС України від 06.09.2017 р. № 754. Верховна Рада України:

<https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z1240-17#Text>

12. Про удосконалення підготовки з надання домедичної допомоги осіб, які не мають медичної освіти : наказ Міністерства охорони здоров'я України від 04.08.21.№ 1627. Верховна Рада України.

<https://zakon.rada.gov.ua/rada/show/v1627282-21#Text>

13. «Про затвердження Порядку проведення евакуації у разі загрози виникнення або виникнення надзвичайних ситуацій техногенного та природного характеру». Постанова КМУ від 30 жовтня 2013 р. № 841. Документ 841-2013-п, чинний, поточна редакція — Редакція від 07.11.2025, підстава - 1420-2025-п

<https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/841-2013-%D0%BF#Text>

Додаткова література

1. Нормативно-правові засади зупинення та огляду транспортного засобу, затримання (озброєного та незброєного) правопорушника: Методичні рекомендації / О.Г. Комісаров, Миронюк Р.В., С.М. Балабан, С.В. Белай, В.Я. Покайчук та ін.; Дніпропетровський державний університет внутрішніх справ. Дніпро: ДДУВС, 2017. 37 с.
2. Науково-практичний коментар Закону України «Про Національну поліцію» / Кол. авт.; кер. авт. кол. д.ю.н., доц. Т.П. Мінка. Дніпро : Дніпропетр. держ. ун-т внутр. справ, 2017. 480 с.
3. Профілактична (превентивна) діяльність патрульної поліції: навч. посібник / Ульянов О.І., Ніколаєв О.Т., Конєв О.Ю., Бахчеван Є.Ф. Одеса: ОДУВС, 2017. 117 с.
4. Пам'ятка працівника Національної поліції України : Інформаційно-довідкові матеріали з питань професійного спілкування поліцейських / [уклад.: Клименко І. В., Швець Д. В., Євдокімова О. О., Посохова Я. С.] ; МВС України, Харків. нац. ун-т внутр. справ. Харків, 2017. 52 с.
5. Тактико-спеціальна підготовка працівників Національної поліції: навч. посібник / О.І. Тьорло, Ю.Р. Йосипів, В.М. Синенький та ін.. Львів: ЛьвДУВС, 2018. 480 с.
6. Забезпечення публічного порядку та безпеки під час мирних зібрань громадян (скандинавська модель): навч. посібник / Ю. Р. Йосипів, Н. Д. Туз, В. М. Синенький, М. Д. Курляк. Львів: ЛьвДУВС, 2019. 96 с.
7. Власенко І. В. Скандинавська модель та її адаптація для використання в Україні / І. В. Власенко // Участь правоохоронних органів та військових формувань держави у забезпеченні безпеки України : зб. тез доп. IV Всеукр. наук.-практ. конф. (м. Харків, 28 листоп. 2019 р.). – Харків, 2019. – С.8-10
8. Власенко І. В. Аналіз тактики та прядку дій сил правопорядку при забезпеченні публічної безпеки за «Скандинавською моделлю» / І. В. Власенко, Т. В. Шевченко, І. М. Коваленко // Підготовка поліцейських в умовах реформування системи МВС України : зб. наук. пр. / МВС України,

Харків. нац. ун-т внутр. справ. – Харків : Харків. нац. ун-т внутр. справ, 2020. – С. 167–173.

9. Власенко І. В. Масові заворушення – світові сучасні тенденції при організації та проведенні / І. В. Власенко // Механізм взаємодії та порядок сумісних дій органів державного управління, місцевого самоврядування з військовою організацією держави під час виникнення кризових явищ соціального характеру : матеріали наук.-практ. семінару. – Харків : Ін-т підготовки юрид. кадрів для Служби безпеки України Нац. ун-ту «Юрид. акад. України ім. Ярослава Мудрого», 2011. – С. 79–86.

Інформаційні ресурси

1. <https://www.president.gov.ua/> – офіційний веб-сайт Президента України.
2. <http://www.rada.gov.ua> – офіційний веб-сайт Верховної Ради України.
3. <http://www.kmu.gov.ua> – офіційний веб-сайт Кабінету Міністрів України.
4. <http://www.mvs.gov.ua> – офіційний веб-сайт Міністерства внутрішніх справ України.
5. <https://court.gov.ua/> – офіційний веб-сайт Верховного Суду України.
6. <https://sbu.gov.ua/> – офіційний веб-сайт СБУ.
7. <https://www.gp.gov.ua/ua/index.html> – офіційний веб-сайт Генеральної прокуратури України.
8. <https://minjust.gov.ua/> – Офіційний веб-сайт Міністерства юстиції України.
9. <https://police-ua.com/> – Форум працівників МВС України.
10. <http://www.nbuv.gov.ua> – Національної бібліотеки України ім. В.І.Вернадського.
11. <http://www.catalogue.nplu.org> – Національна парламентська бібліотека України.
12. <http://www.pravoznavec.com.ua> – Електронна бібліотека юридичної літератури “Правознавець”.

Підписи авторів РПНД

Ігор СІДЕЛЬНИКОВ

Василь ДРОЖЖИН

Олег СУШКОВ

Геннадій КОТЛОБАЙ